

बिवाहित महिला विरुद्धमा हुने घरेलु हिंसाका कारणहरु

चन्द्रागिरी नगरपालिका वडा -९,

ढाक्सीटोल

समाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग समाजशास्त्र आशिक पाठ्यभार पुरा

गर्नका लागि तयार पारिएको प्रस्तुत

शोधपत्र

प्रस्तुतकर्ता

ममता हमाल

रजिष्ट्रेसननं ६-१-५५-३०८-९९

सिम्बोल नं. २८३०८१

कक्षा रोल नं. ८३

समाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

किर्तिपुर, काठमाण्डौ

२०७५

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्रीय केन्द्रिय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

सिफारिस-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय समाजशास्त्रीय संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तहको उपाधि प्राप्तिको लागि आंशिक आवश्यकता पूरा गर्नका लागि प्रस्तुत गर्ने उद्देश्यले प्रस्तुत “महिला विरुद्धमा हुने हिंसाका कारणहरु” (चन्द्रागिरी नगरपालिका वडा नं. ९ ढाक्सीको समाजशास्त्रीय अध्ययन) विषयको शोधपत्र ममता हमालले मेरो निर्देशन, सुझाव तथा सुपरिवेक्षकमा तयार पार्नु भएको हो । म उहाँको कार्य प्रति सन्तुष्ट छु । अतः शोधपत्रको अन्तिम मुल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

.....

डा.गुमानसिंह खत्री
समाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग
त्रि.वि. कीर्तिपुर

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय सामाजिकशास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तहको उपधि प्राप्तको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिको लागि ममता हमालले तयार गरी प्रस्तुत गर्नु भएको “महिला विरुद्धमा हुने हिंसाका कारणहरू” (चन्द्रागिरी नगरपालिका वडा नं. ९ ढाक्सीको समाजशास्त्रीय अध्ययन) शिर्षकको शोधपत्रको आवश्यक मुल्याङ्कन गरि उक्त उपाधिको लागि उचित ठहरिएकोले स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

शोधपत्र मुल्याङ्कन समिति

.....

प्रा.डा. तुलसीराम पाण्डे

बाह्य परिक्षक

.....

डा. टिकाराम गौतम

शोध निर्देशक

.....

डा. गुमान सिंह खत्री

विषयसूची

अध्याय - एक

परिचय

१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्याको कथन	७
१.३ अनुसन्धान प्रश्न	८
१.४ अध्ययनको उद्देश्य	८
१.५ अध्ययनको औचित्य	८

अध्याय - दुई

सन्दर्भ साहित्यको अध्ययन

२.१ सैद्धान्तिक अध्ययन	९
२.१.१ उदारवादी महिलावाद(Liberal Feminism)	९
२.१.२ मार्क्सवादी नारीवाद(Marxist Feminism)	१०
२.२ विश्वव्यापी सन्दर्भ	१२
२.३ दक्षिण एसियाको सन्दर्भ:	१३
२.४ नेपाली सन्दर्भ:	१६

अध्याय - तिन

अनुसन्धानविधि

३.१ अनुसन्धान क्षेत्रको छनौट	२९
३.२ नमुना छनौट	३०
३.३ तथ्यांक संकलनका विधिहरू	३०
३.३.१ अन्तरवार्ता विधि	३१

३.३.२ व्यक्तिगत अध्ययन विधि	३२
३.४ तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुतीकरण	३२
३.५ अनुसंधानको सिमा	३३

अध्याय -चार

अध्ययन क्षेत्र तथा उत्तरदाता महिलाको परिचय

४.१ अध्ययन क्षेत्रको सामान्य परिचय	३४
४.२ विवाहित महिलाको परिचय	३४
४.२.१ अध्ययन गरेको टोलको जनसंख्या विवरण	३५
४.२.२ सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था	३५
४.२.३ उत्तरदाता महिलाहरूको उमेर समुहको विवरण	३६
४.२.४ परिवारको प्रकार	३७
४.२.५ जातिगत विवरण	३९
४.२.६ वैवाहिक स्थिति	३९
४.२.७ शैक्षिक अवस्था	४०
४.२.८ धार्मिक अवस्था	४२
४.२.९ उत्तरदाता महिलाको परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोतको विवरण	४२
४.२.१० उत्तरदाता महिलाको आम्दानिको मुख्य स्रोतको विवरण	४५
४.२.११ उत्तरदाता महिलाहरूको घरपरिवारको जमिन भए/नभएको विवरण	४७
४.२.१२ उत्तरदाता महिलाहरूको आफ्नो नाममा जमिन भए/नभएको विवरण	४७
४.२.१३ उत्तरदाता महिलाहरूको आफ्नो नाममा घर भए/नभएको विवरण	४८
४.२.१४ उत्तरदाता महिलाको परिवारको जमिनबाट उत्पादित अन्नको विवरण	४९
४.३ महिला हिंसाबारे जानकारीको विवरण	५०
४.३.१ उत्तरदाता महिलाको महिलाहिंसासम्बन्धी जानकारी	५०

४.३.२ महिलाहरूको महिला हिंसा सम्बन्धिवुझाईको विवरण	५२
४.३.३ महिलाहिंसाको प्रकारबारेमाउत्तरदातामहिलामाभएको जानकारीको विवरणयसप्रकार तलको तालिकामाउल्लेख गरीएको छ ।	५२
४.३.४महिला हिंसा संबन्धिको कानुनि प्रावधान बारेमा जानकारी भए नभएको बारेमा विवरण	५३
४.३.५ कानुनी प्रावधानको बारेमा जानकारी	५४
४.४ उत्तरदाता महिलाले महिला भएका कारणले पुरुषको तुलनामा बढि हिंसा सहनुपरेका हिंसात्मक क्रियाकलापबारेका जानकारीको विवरण	५५
४.४.१ समाजमा महिलाहरूले सहनु परेका हिंसाका प्रकार	५६
४.४.२ महिलामाथि हुने हिंसाका कारणहरु	५७
४.४.३ महिलामाथिहुने हिंसात्मकक्रियाकलापमा दोषी	५९

अध्याय-पाँच

५.महिलामाथीहुने घरेलु हिंसाकाकारणहरु	६१
--------------------------------------	----

अध्याय- छ

सारांशएवं निष्कर्ष

६.१ सारांश	७६
६.२ निष्कर्ष	८५
सन्दर्भसुची	

तालिका सुचि

तालिका १ :अध्ययन गरेको टोलको जनसंख्या विवरण	३५
तालिका २ : उमेर समुहको विवरण	३६
तालिका ३:परिवारको प्रकार	३७
तालिका ४ :जातिगत विवरण	३८
तालिका ५ : वैवाहिक स्थितिको विवरण	३९
तालिका ६ : शैक्षिक विवरण	४०
तालिका ७ : धार्मिक विवरण	४२
तालिका ८ :आम्दानीको मुख्य स्रोतको विवरण	४३
तालिका ९ : महिलाको आम्दानिको मुख्य स्रोतको विवरण	४५
तालिका १० :घरपरिवारको जमिन भए/नभएको विवरण	४७
तालिका ११ : महिलाहरुको आफ्नो नाममा जमिन भए/नभएको विवरण	४८
तालिका १२ : महिलाहरुको आफ्नो नाममा घर भए/नभएको विवरण	४९
तालिका १३ : जमिबाट उत्पादित अन्नको विवरण	५०
तालिका १४ : महिला हिंसा संबन्धि जानकारीको विवरण	५१
तालिका १५ :महिला हिंसाको प्रकारबारेको विवरण	५२
तालिका १६ : कानुनी प्रावधान बारेको जानकारीको विवरण	५३
तालिका १७ : उत्तरदाता महिलाहरुमा भएको हिंसामा परेका महिलाहरुलाई सेवा प्रदान गर्ने निकायहरु बारेको जानकारी	५४
तालिका १८ :महिला भएकै कारणले पुरुषको तुलनामा बढि मात्रामा हिंसा सहनु परे नपरेको बारे विवरण	५५
तालिका १९ : महिला हिंसाको प्रकारको विवरण	५६
तालिका २० :हिंसाकाकारणहरु	५८
तालिका २१ :महिला दोषीको पहिचानबारेमाविवरण	५९